

Recenze Jungovy knihy *Vývoj osobnosti* (Portál, 2022, 246 stran)

Kniha světoznámého psychologa, psycho-terapeuta a psychiatra Carla Gustava Junga *Vývoj osobnosti*, která vyšla před několika měsíci v nakladatelství Portál, představuje českému čtenáři Jungův pohled na vývoj člověka – věnuje se nejenom obecnému vývoji v dětství, ale také jeho konkrétním aspektům. Mnohé z nich byly a doposud jsou stále řešený v širších kontextech vývojové a poradenské psychologie, například otázky fungování nadaného dítěte, role vychovatele, zachází však také do specifických témat dětské klinické psychologie. Osobně jsem velice ráda, že vyšlo samostatné dílo, které se věnuje aspektům Jungovy vývojové teorie. Ta, ačkoli na rozdíl například od Freudovy nebo Eriksonovy teorie, nikdy nebyla uceleně a systematicky sestavena, měla významný dopad na klasickou i moderní vývojovou psychologii, zejména na přístupy zabývající se dospělým vývojem. Předkládaná publikace se však nevěnuje dospělému vývoji, ale možná méně známým Jungovým myšlenkám o vývoji od dětství až po mladou dospělost (s přihlédnutím k závěrečné esejí o manželství), které jsou v této formě a seskupení v českém překladu prezentovány poprvé.

Kniha je členěna do osmi kapitol, které obsahují různé formáty: od kazuistik popsaných v kapitole 1, předmluvu ke knize jiných autorů (kapitola 2), přednášek v kapitolách 3 až 7 (přenesené například v rámci různých mezinárodních kongresů), až po závěrečnou esej v kapitole 8. Tyto kapitoly zároveň pokrývají podstatnou část vývoje Jungovy teorie, od jejích počátků na začátku 20. století (první kapitola vyšla poprvé v roce 1910)

až po její vrcholné rozpracování o třicet let později (kapitola 5 byla publikována v prvním vydání v roce 1942).

První kapitola (O konfliktech dětské duše) obsahuje kazuistiku malé Anny, ve které Jung navazuje na Freudovu kazuistiku malého Hanse. Jungova kazuistika vznikla ještě v době, kdy byl Jung v úzkém kontaktu s Freudem a jeho myšlenkami – lze tady najít mnoho paralel mezi pohledem obou hlubinných psychologů, pouze mírně korigovanou pozdějšími Jungovými úpravami textu u dalších vydání.

Druhou kapitolu tvoří rozšířená předmluva ke knize *Analýza duše dítěte* od Frances G. Wickes, která v této rozpracované podobě vyšla v roce 1931.

Kapitoly 3 (Význam analytické psychologie pro výchovu) a 4 (Analytická psychologie a výchova) jsou tvořeny přednáškami, které Jung přednesl na Mezinárodním kongresu o výchově v letech 1923 a 1924. Obě kapitoly spojuje společné téma významu analytické psychologie ve výchově dítěte. Zde Jung kriticky rozebírá redukcionistické pojetí vývoje člověka ve Freudově (zaměření na sexuální pud) a Adlerově teorii (zaměření na pud moci), ale také tehdejší experimentální psychologie, která zaujímá mikroskopický pohled zaměřený na jednotlivé charakteristiky, proměnné člověka. Z tohoto pohledu je Jungův přístup velmi moderní, podobný současným vývojovým teoriím následujícím holistický princip zaměřený na člověka jako celek.

V rozsahem nejkratší 5. kapitole (Nadaný) se Jung zamýšlí nad tématem, které je stále řešené i v současné psychologii – nadáním a nadanými dětmi – jeho myšlenky si i zde zachovávají svou aktuálnost.

Nevědomí je jednou z klíčových oblastí celé Jungovy teorie. Jeho význam pro indivi-

duální výchovu Jung řeší v 6. kapitole. V ní se věnuje především analýze snů, prostřednictvím kterých se nevědomé obsahy dostávají do vědomí jedince.

Ústředním tématem vzhledem k vlastnímu pohledu na vývoj člověka se zabývá sedmá kapitola (Vývoj osobnosti), v níž Jung pojednává o vzniku a dalším vývoji osobnosti – o vnitřních i vnějších silách, které se na jejím vývoji podílí.

Závěrečná kapitola (Manželství jako psychologický vztah) se tematicky poněkud odlišuje od zaměření předešlých částí – nezabývá se ani dětstvím, ani výchovou jako takovou, ale věnuje se manželství. Zároveň je však její zařazení do této sbírky vcelku logické, jelikož právě způsob výchovy, vývoj v dětství a vztahy s rodiči podle Junga ovlivňují kvalitu a úspěch nebo neúspěch manželského svazku.

Za přidanou hodnotu publikace považuji kromě přitažlivě sestaveného uskupení témat také detailně zpracovaný doslov od profesorky Aleny Plhákové, která čtivým a srozumitelným jazykem shrnuje obsah jednotlivých kapitol a zasazuje ho do širšího kontextu Jungovy teorie. Zejména pro čtenáře, kteří nejsou do větší hloubky seznámeni s komplexní Jungovou teorií bych doporučila, vzhledem k jeho propracovanosti, začít při čtení této publikace právě tímto závěrečným doslovem. Kvalita českého vydání publikace je zaručena i v osobách dvou již zkušených překladatelů Jungova díla, Petra Babky a Karla Plocka.

Katarína Millová